

Rèn luyện phương pháp tự học cho sinh viên Học viện Hành chính quốc gia - Phân viện Miền Trung theo Tư tưởng Hồ Chí Minh

Nguyễn Thị Lệ Hữu*

*ThS. Học viện Hành chính Quốc gia – Phân viện miền Trung

Received: 10/02/2023; Accepted: 16/02/2023; Published: 21/02/2023

Abstract: *Self-study and lifelong learning are important points in Ho Chi Minh's thought on education.*

For him, self-study plays a particularly important role, being one of the decisive factors that make up his wisdom. By the example of self-study and lifelong learning, Uncle Ho left many precious lessons and experiences for generations to follow. As the future of the country, Vietnamese students in general and students at National Academy of Public Administration - Central Institute in particular now needs to be aware of the importance of the training of self-study methods

Keywords: *Training, self-study method, students, National Academy of Public Administration, Central Institute, Ho Chi Minh Thought*

1. Mở đầu

Hồ Chí Minh (HCM) là Người sáng lập Đảng, Nhà nước và các tổ chức chính trị - xã hội ở Việt Nam, giá trị tư tưởng, tấm gương đạo đức và phong cách HCM nhanh chóng trở thành ngọn cờ soi đường, chỉ lối và dẫn đường cho cách mạng Việt Nam. Ngày nay khi khoa học, công nghệ phát triển mạnh, thông tin và tri thức được tạo ra một cách nhanh chóng với khối lượng khổng lồ thì những kiến thức trong nhà trường chỉ là kiến thức nền tảng để trên cơ sở đó người học vươn ra tiếp thu kiến thức trong gia đình và ngoài xã hội. Nói đến tự học (TH), không thể không nhắc đến Chủ tịch HCM – tấm gương mẫu mực về tinh thần TH, học tập không ngừng, học tập suốt đời. TH ở Chủ tịch HCM đã trở thành một triết lý nhân văn sâu sắc với một kế hoạch cụ thể, khoa học; với một ý chí và quyết tâm bền bỉ với tinh thần sáng tạo, tranh thủ mọi lúc, mọi nơi để học tập. Những bài học về việc TH của Chủ tịch HCM sẽ là bài học quý giá cho những thầy giáo, cô giáo hôm nay trong vấn đề rèn luyện kỹ năng TH cho sinh viên (SV). Hiểu được tầm quan trọng này bài viết của tôi tập trung làm rõ vấn đề “Việc rèn luyện phương pháp TH cho SV Học viện Hành chính Quốc gia – Phân viện miền Trung hiện nay theo Tư tưởng HCM”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tấm gương TH của chủ tịch HCM

Với tấm gương TH và sáng tạo, HCM đã kế thừa và phát triển lên đỉnh cao truyền thống hiếu học của dân tộc. Người đã có những tư tưởng rất sâu sắc và

hiện đại về cách học nói chung, đặc biệt là phương pháp TH nhằm phát huy trí tuệ và phẩm chất nhân cách của mỗi cá nhân.

TH là điều cần thiết trong quá trình tiếp nhận tri thức, là hoạt động có mục đích của con người. Với Chủ tịch HCM, TH có vai trò đặc biệt quan trọng, là một trong những yếu tố quyết định tạo nên trí tuệ của Người. TH tập và học tập suốt đời là một luận điểm quan trọng trong tư tưởng HCM về giáo dục. Chủ tịch HCM cho rằng, mỗi người cần phải xác định mục đích, động cơ học tập đúng đắn. Người yêu cầu mỗi cán bộ, đảng viên phải hiểu rõ: “Học để làm gì? Học để sửa chữa tư tưởng... Học để tu dưỡng đạo đức cách mạng... Học để tin tưởng... Học để hành...”[4]

Trong tác phẩm Sửa đổi lối làm việc (1947), Bác viết: “Lấy TH làm cốt”. Ngày 21-7-1956, nói chuyện tại lớp nghiên cứu chính trị khóa I, Trường Đại học Nhân dân Việt Nam, Bác dặn: “Học hỏi là một việc phải tiếp tục suốt đời. Suốt đời phải gắn liền lý luận với công tác thực tế. Không ai có thể tự cho mình đã biết đủ rồi, biết hết rồi. Thế giới ngày ngày đổi mới, nhân dân ta ngày càng tiến bộ, cho nên chúng ta phải tiếp tục học và hành để tiến bộ kịp nhân dân”[2].

Chúng ta đều biết Chủ tịch HCM có khả năng sử dụng thông thạo nhiều ngoại ngữ, nhưng điều mà ít ai biết là tất cả ngoại ngữ ấy đều do Người TH chứ không qua một trường đào tạo nào. Người cũng đã dùng những phương pháp học ngoại ngữ cơ bản và hiệu quả nhất được cả thế giới tổng kết và truyền tụng. Đó là các phương pháp như:

Một là, phải kể đến niềm yêu thích ngôn ngữ mới và không sợ mắc lỗi khi nói cũng như sử dụng văn phạm. Bác Hồ thích học ngoại ngữ vì nhiều lý do, một trong những lý do đó là điều mà Người đã xác định ngay từ ban đầu, đó là biết tiếng Tây để hiểu Tây, và hiểu Tây thì mới thắng được Tây. Hai là, phải học từ vựng một cách có hệ thống. Người đã học từng từ vựng, bằng cách hỏi chính người bản xứ. Ba là, để học tốt, phải vận dụng kiến thức đã biết, bằng cách thường xuyên sử dụng nó. Học cách ghi nhớ, luyện tập những từ đã học, viết các câu, bài luận làm sao sử dụng nhiều nhất những từ vựng đã biết. Đến đâu là học ngay ngoại ngữ đó, dù hằng ngày, Người bận rộn với việc kiếm sống bằng những công việc lao碌. ...Có lần nói chuyện với thanh niên, Bác cho biết: Để học được ngoại ngữ Bác phải kiên trì mỗi ngày học thuộc mười từ, học ở mọi nơi, mọi lúc cho kỳ thuộc, có khi viết các từ đó lên cánh tay để vừa làm vừa nhìn vào đó cho nhớ. Hôm sau lại học mười từ khác, cứ thế mà tích lũy dần như ta bỏ tiền tiết kiệm hằng ngày vào ống.

Không chỉ là học ngoại ngữ mà Người học mọi thứ thông qua sách báo, đồng nghiệp, bạn bè, nhân dân. Phát biểu với SV Trường Đại học Băng Đung trong chuyến thăm Indonesia sinh 1959, Người nói đại ý: Khi còn trẻ, tôi không có dịp đến trường học. Cuộc sống, du lịch và làm việc là trường đại học của tôi. Trường học ấy đã dạy cho tôi khoa học xã hội, khoa học quân sự, lịch sử và chính trị. Nó dạy cho tôi yêu nước, yêu loài người, yêu dân chủ và hòa bình; căm ghét áp bức, ích kỷ.

Ngày 17/8/1962, nói chuyện với giáo viên, học sinh trường Thanh niên lao động xã hội chủ nghĩa Hòa Bình, HCM kể lại: “*Trước đây lúc tuổi thanh niên, Bác hoạt động ở Pháp, cũng vừa lao động, vừa học tập, nhưng lúc đó lao động là lao động nô lệ cho đế quốc. Bác phải làm thế để tự kiếm sống, nhưng vẫn dành thì giờ để học tập, ngày lao động, đêm học tập, chứ Bác không được đến trường học đâu*”[3].

2.2. Sự cần thiết của việc rèn luyện phương pháp TH cho SV Phân viện miền Trung hiện nay theo tư tưởng của Người

2.2.1. Thực trạng vấn đề TH của SV Phân viện miền Trung hiện nay

SV của Phân viện miền Trung đến từ nhiều vùng miền khác nhau của Tổ quốc. Phần lớn SV ở đây hiện nay có tinh thần, ý thức trách nhiệm TH cao, luôn chăm chỉ, tự giác học tập, năng động, sáng tạo, không ỷ lại vào người khác, xây dựng được cho mình tinh thần TH trên nền tảng của sự say mê, ham

học, ham hiểu biết, giàu khát vọng và kiên trì trên con đường chinh phục tri thức, luôn nêu cao tinh thần tự giác, tích cực, chủ động sáng tạo dưới sự hướng dẫn gián tiếp của giảng viên nhằm chiếm lĩnh những tri thức khoa học bằng hành động của bản thân và đạt được mục tiêu của giáo dục và đào tạo.

Tuy nhiên bên cạnh đó vẫn còn nhiều SV chưa thực sự chú trọng trong việc TH của mình. Đối với SV, việc TH vẫn còn rất xa vời và khó thực hiện, vẫn còn một bộ phận nhỏ SV có tư tưởng sai lệch, không thấy được tầm quan trọng của việc học dẫn đến không có tinh thần chủ động học tập, không có ý chí, nghị lực, học tới đâu hay tới đó.

2.2.2. Sự cần thiết của việc vận dụng tư tưởng HCM về TH vào việc rèn luyện phương pháp TH cho SV hiện nay

TH có nghĩa là SV phải tự mình xây dựng kế hoạch, đặt ra mục tiêu, xác định phương pháp học tập; năng động tìm tòi, phân tích nội dung bài học, tài liệu tiến tới làm chủ tri thức, kỹ năng, kỹ xảo; có khả năng tự chủ trước những tác động tiêu cực của xã hội.

Từ kết quả của quá trình TH của chủ tịch HCM, có thể khẳng định sự cần thiết của việc TH đối với quá trình học tập, rèn luyện của mỗi cá nhân. Đặc biệt, đối với SV đang còn ngồi trên giảng đường, việc TH trở thành yêu cầu bắt buộc. Cùng với sự phát triển của khoa học công nghệ, lượng thông tin ngày càng gia tăng. Theo tính toán của các chuyên gia trong lĩnh vực xã hội học, thì lượng thông tin tăng gấp đôi cứ sau khoảng 5-6 năm. Bên cạnh đó, chương trình đào tạo tin chỉ được thiết kế theo hướng ngày càng tinh gọn. Số tiết truyền đạt trực tiếp trên lớp giảm còn hai phần ba so với trước đây, trong khi đó yêu cầu đối với người học thì ngày càng cao. Trong điều kiện như vậy thì những gì SV tiếp thu được từ nhà trường sẽ kém phong phú hơn rất nhiều những điều họ tiếp thu được ở gia đình và xã hội. Mặt khác trong cơ chế thị trường hiện nay, nhà trường đóng vai trò sử dụng cung cấp dịch vụ người học, người sử dụng lao động đóng vai trò sử dụng dịch vụ và chính phủ đóng vai trò giám sát, điều chỉnh quan hệ cung cầu. Lúc này nếu chất lượng đào tạo của nhà trường không đảm bảo nếu không đáp ứng yêu cầu đó. Dạy học trong nhà trường không phải là cung cấp một khối lượng tri thức hàn lâm kinh điển mà dạy cho người học phương pháp tiếp cận thông tin, phương pháp tư duy để họ có thể tiếp tục học sau khi rời ghế nhà trường. Dạy học đại học thực chất là dạy cách học, cách TH để học tập suốt đời. Điều này cũng đã được nhà nghiên cứu giáo dục Isaac Asimov khẳng

định: “Chỉ có thể bằng con đường TH SV mới có thể học hỏi được điều gì đó. Nhiệm vụ duy nhất của Nhà trường là tạo thuận lợi cho quá trình TH. Nếu như không làm được điều này, Nhà trường sẽ đánh mất ý nghĩa tồn tại của mình.”

TH đóng một vai trò rất quan trọng trên con đường học vấn của mỗi người. Người biết TH luôn tư duy, tìm kiếm, nghiên cứu một cách tích cực và không cần ai nhắc nhở ở bất cứ hoàn cảnh nào. Nhờ đó những con người ấy luôn biết nhìn xa trông rộng, không bị tụt hậu, luôn nhạy bén trong thực tế do biết áp dụng kiến thức đã học. Kiến thức là vô cùng trong khi trí nhớ của con người là hữu hạn. Không chỉ có vậy, TH còn có vai trò to lớn trong việc giáo dục, hình thành nhân cách cho SV. Việc TH rèn luyện cho SV thói quen độc lập suy nghĩ, độc lập giải quyết vấn đề khó khăn trong nghề nghiệp, trong cuộc sống, giúp cho họ tự tin hơn trong việc lựa chọn cuộc sống cho mình.

TH giúp cho mọi người có thể chủ động học tập suốt đời, học tập để khẳng định năng lực phẩm chất và để cống hiến. TH giúp con người thích ứng với mọi biến cố của sự phát triển kinh tế - xã hội. Bằng con đường TH mỗi cá nhân sẽ không cảm thấy bị lạc hậu so với thời cuộc, thích ứng và bắt nhịp nhanh với những tình huống mới lạ mà cuộc sống hiện đại mang đến, kể cả những thách thức to lớn từ môi trường nghề nghiệp. Do đó, việc TH không nên chỉ giới hạn trong các giờ học trên lớp, với sự hướng dẫn trực tiếp của giáo viên. Nếu rèn luyện cho người học có được phương pháp, kỹ năng TH, biết linh hoạt vận dụng những điều đã học vào thực tiễn thì sẽ tạo cho họ lòng ham học, nhờ đó kết quả học tập sẽ ngày càng được nâng cao.

TH sẽ giúp mỗi người nhớ lâu và vận dụng những kiến thức đã học một cách hữu ích vào cuộc sống. Và, TH còn giúp cho mỗi người trở nên năng động, sáng tạo, không phụ thuộc vào người khác, giúp người học hạn chế những khuyết điểm và hoàn thiện bản thân.

Theo Người, trong quá trình học tập phải “nêu cao tác phong độc lập, suy nghĩ chín chắn, kỹ càng, mạnh dạn đề xuất vấn đề và thảo luận cho thông suốt”, phải “lấy TH làm cốt” và “tự động học tập. Đề TH và TH thành công, theo HCM điều quan trọng hàng đầu là xác định rõ mục đích học tập và xây dựng động cơ học tập đúng đắn, tiếp theo là phải tạo điều kiện và tận dụng mọi điều kiện, hoàn cảnh “học ở nhà trường, học ở thầy, học ở bạn, học trong sách vở và học nhân dân”. Đó là cách giúp quá trình TH mang lại hiệu quả cao và tạo ra thói quen học tập suốt đời.

Đồng thời phải có kế hoạch sắp xếp thời gian một cách chặt chẽ, phải bền bỉ, kiên trì thực hiện kế hoạch đến cùng, không lùi bước trước mọi trở ngại, khi học đến đâu thì ra sức thực hành đến đó. Những quan điểm trên về TH của HCM thực sự là di sản tư tưởng quý báu, nó vừa phản ánh giá trị truyền thống của dân tộc, lại vừa tiêu biểu cho tư tưởng giáo dục tiến bộ của thời đại.

Ngày nay, để đáp ứng công cuộc đổi mới giáo dục Việt Nam, việc trang bị, rèn luyện cho người học, đặc biệt là SV kỹ năng, thói quen TH là hết sức cấp thiết. Để làm được điều đó, ngoài việc vận dụng những bài học mà chủ tịch HCM để lại, bản thân mỗi giảng viên phải là tấm gương TH sáng tạo, đồng thời phải giảng dạy theo hướng phát triển năng lực người học, tích cực áp dụng những phương pháp giảng dạy tích cực, thay đổi phương pháp kiểm tra đánh giá...

Đối với SV cần phải nắm vững kiến thức căn bản của thầy cô truyền thụ thật tốt, biết liên kết chúng thành một khối kiến thức đầy đủ và vững chắc từ đó mới có thể áp dụng vào trong bài tập, quan trọng hơn hết mỗi SV cần phải có tinh thần tự giác học tập mọi lúc, mọi nơi. Như vậy việc học sẽ không bị nhầm chán, không bị lệ thuộc gò bó từ đó khiến kiến thức sâu rộng hơn, in đậm trong trí nhớ

3. Kết luận

Chủ tịch HCM là tấm gương mẫu mực về tinh thần TH, học tập không ngừng, học tập liên tục, học tập suốt đời. Có thể khẳng định, chính nhờ TH và TH suốt đời đã giúp Chủ tịch HCM có một tầm hiểu biết rộng lớn, có tư duy độc lập, tự chủ, sáng tạo, có trí tuệ thiên tài. Người là nơi hội tụ với tầm cao nhất tinh hoa văn hóa nhân loại, xứng đáng với sự tôn vinh của tổ chức UNESCO: HCM, một thầy giáo mẫu mực, một nhà giáo dục vĩ đại. TH ở Chủ tịch HCM đã trở thành một triết lý nhân văn sâu sắc với một kế hoạch cụ thể, khoa học; với một ý chí và quyết tâm bền bỉ, dẻo dai, tinh thần sáng tạo, tranh thủ mọi lúc, mọi nơi để học. Tấm gương sáng của Người là nguồn cổ vũ, nguồn cảm hứng vô tận cho mỗi người Việt Nam

Tài liệu tham khảo

1. Hoàng Anh (Chủ biên) (2013), *Tư tưởng HCM về giáo dục và vận dụng vào đào tạo hiện nay*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. HCM (2000), *Toàn tập*, t.8, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, trang 215.
3. HCM (2011), *Toàn tập*, Tập 13, NXB Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội. Tr.437.
4. HCM về vấn đề giáo dục (1997), NXB Giáo dục, Hà Nội.